

ralment de bosc, que hom té totalment dintre una hinda d'altri: llevat del profit que donin els arbres només es té per dur-hi el bestiar a pasturar», *Cost. Manc.* II, 106, § 419. A Manacor són «bossins de terra millorats», a on les cabres «casolanes» «les armen els sorters: posseïdors de *sorts* o *vilans*, i les se'n menen formades quan van a fer feina a llur *sort*, i allà les fan pasturar» (BDLC IX, 211b).

El sentit bàsic de parcel·la de terra es troba avui pertot, si més no com a genèric o pretopònim: a tota la Ribollès (St. B. de Tenes, 1953, etc.); a tota la vall d'Aran (1930-34); vall de Bellera (1957); en el Pallars Jussà: «una *sort* vol dir un espai de terra plana, emplaçada en lloc baix o proper a torrent o riu; també la trobarem en ús en la Segarra (Vallfogona de Riucorb)», CaCandi (BCEC VI, 99); al Sud de Lleida, ja no n'hi ha consciència com a mot viu a la part de plana (Sarrocà), però a Almatret encara m'ho explicaven com 'bocí de terra' (1935); i més cap als Ports ibèrics: «allí hi ha *do sòrts* que ---», El Boixar (1934). És veritat que més al Sud ha anat quedant més estereotipat a la toponímia menor, d'on contraccions *Les Solàrges*, partida a les serres de Benidoleig (1963).² També a Mallorca: «Es Povàs, són unes *sorts*» a Manacor; la Vall de Cuixac «*sorts* de terra» a Pollença (BDLC II, 258, 368); com a Alaró, per anar a Son Cledera em guessin per «es camí de sa *sòrs*. —?— És lo mateix que establits» (163).

Fora de les nostres fronteres, no s'atura el mot cap a l'Oest. «Los Penellos es el nombre de una *suerte*, frente a Ballesteros», Olocau del Rei (1961). A l'Alt Aragó: «*Suerte* de Jungar, S. de San Ramon» a Baragüas; en el pla, a Arguis, hi ha tres partides dites «*Suertes* del Cluchón, de ---, ---»; i en la zona de fonètica arcaica diuen a *suárde*, *as suárdes*, diversos camps a Sercué i a Fanlo (Elcock, *De Qqs. analogies* ---, pp. 34, 149).

No cal que ens allunyem gaire en aquella direcció; però no s'interromp amb l'Alt Aragó, car va seguint fins al lleonès: «*suerte* es la finca ordinària que resulta del reparto de una dehesa o de un terreno nuevo roturado» (creuen a Céspedes de T., *RFE* XV, 289), car sobre l'antiguitat a Lleó i l'extensió americana, ja informa el DECH V, 330b5ss. i n. 1; i encara a Port.: Beira una *sorte de terra* «um quinhão», Alemtejo *assortiar* 'distribuir un terreny erm entre diverses persones' (RLus. IV, 57). Sobre l'extensió més enllà dels Pirineus i dels Alps, veg. Cor., *Top. Hesp.* II, 170; Krüger, *NRFH* IV, 400-1. Molt abundós és *sort* com a nom de prats i de camps en romanx i en els Grisons italians (Ems, en *Donum Nat. Jaberg*, 1937, 148; Planta-Schorta, *Namenbuch*, termes de Tujetsch, Razen, Trin, Glion, Filisur, Mesocco, Poschiavo).

DERIV.: *Sortanella* 'petita parcel·la' [DAg.]; «una *sort* de terra que fon d'en P. A., 400 ss.; it. una *sortanella* allí mateix, 50 ss.», «per dues *sortanelles* que comprà d'En B. G.» Capbreu Milian de Morella, a. 1443 (f° 21r, 47r); «dos *sortanelles* a Canet» llibre de vâlues de CastPna., a. 1468; variant *-inella*: «una *sortinella*», «les dites quatre terres o *sortinelles*»

a Castellciutat, *Spill* de Castellbò, a. 1518 (f° 70v). Més curt a l'Alt Pall.: «Bufaco? és una *sortèla*. —?— Un tros d'erm» Isavarre (19^o9).

Un verb *sortar* amb el sentit de 'donar la sort' potser va existir, puix que d'aquí semblen derivats *sortador* (1550, DAg.) i *sortat* 'afortunat' (DAg.), i men: «qui troba una ferradura usada i l'estoja, és *sortat* --- és fatalleria moderna: algú creu que ens ve d'Àlger». *Malsortat*. *Sortejar* [Lacav.; *surteyar*, S. xv, *AlcM*]; ribag. *sorteïà*: «d'aquell panar de muntanya en diuen *Les Sorts* perquè ho van *sorteïà* entre 'ls veïns» Fontjanina (1957); *sorteig* [Belv.]; partint de l'acc. 'classe, mena' que ja hem documentat: *sortejador* és el qui tria les menes de llana a usar en teixits (Belv.); n'hi ha molts a Sabadell i Tssa., observa Careta). *Sortejar* 'fer sortilegi' i (*home*) *sortejador* 'el qui en fa' repetidament en *Contempl.* (vol. IV, Lluïl). *Sortioiar*; *sortioi*.

Sorter 'sortileg': «Pare no mare --- no poden desretar lurs fills sinó --- si --- o si: fan *sorters* ni devins ni metziners», *CostTort.* (Ol., p. 291); S. xv, DAg.; cf. cast. ant. *sortero* id. (*GrConqUltr. Alex*, 386); *sorter*, *-era* 'cabaler, cabalera' (DAg.). El femení va usar-lo Guillem de Cervera per a la fetillera amatorià: «no cal erbes cercar, / *sorteres* ne devines: / ama, faràs-t' amar, / vet les meylors metzines» (477b). I «*sortiera*: sorcière» està documentat en oc. ant. (PDPF). *Sorteller* (DAg.); *sorteria*; *sorterar*, 1472 DAg.

Sortesa apareix dos cops en *Merav.* de Lluïl amb el sentit de 'habilitat traïdora', però sembla resultat d'una alteració de *certesa* per influència d'un altre mot semblant (*sorna*, *negueria*?, *sorpresa*?; però cf. *sertillar/so*. DAg.): «con --- la ombra de la lebra e del lehó: —Sényer, ¿veus lo lehó en la aygua, e vol menjar una lebra?—. Lo lehó se cuydà de la sua ombra que fos lehó, e saltà en la aygua per ço que's combatés ab aquell lehó; lo lehó morí en la aygua, e la lebra ab sa *çortesa* aucís lo lehó», «Na Ranart --- dix al Orifan: --- si la Serpent ab Eva tractà tant de mal, bé se pot esdevenir que jo, ab mon seyn e ab ma *çortesa* pusca tractar que lo rey venga en ira de son poble», però la tercera vegada surt en la forma etimològica: «si en lo cors de Na Ranart cab trahició, *certesa* ni mestria, quan més ---dix lo Orifany— en mon cors, que és tan gran, deu caber levaltat, saviesa e maestria»: *certesa* amb el sentit de *encert*.

Sortilla del ll. SORTICULA, derivat d'explicació semàntica incerta: potser nom d'un anella del joc cavalleresc, en el qual un cavaller llança a tota velocitat, havia de fer passar per una anella penjada la punta de la seva llança, joc que requeria gran sort, d'on el cast. *sortiija* 'anell', veg. la discussió i fonamentació en el DCEC/DECH (v, 330-331). Menys desenrotllat en català també hi existí la forma *sortilla* en cat. ant.: *sortilla* 'anell que cura del mal de les illades el qui el porta' doc. de c. 1285, del rei Joan I (BABL x, 151). Avui encara men.: «es genetes pagesos fan bon paper an es caragol des Born i --- principalment an es caragol del Pla, *sort* de la *sortilla*, i joc de capotes, es dia de Sant Joan de cap-vespre», Camps Merc. (*Folkl. Men.* II, 105-6); a Ciutadella troba Moll «*ensortillar*: passar